

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høring: Forslag om en felles database for vitenskapelig publisering – Norsk vitenskapsindeks (NVI)

Vi viser til departementets brev den 12.12.2008 og oversender med dette våre kommentarer til utredningen "Norsk vitenskapsindeks" (NIFU STEP rapport 33/2008).

Som deltaker i *Frida*-samarbeidet har NTNU nøye fulgt prosessen og diskusjonene som har ført frem til forslaget om etablering av en *Norsk vitenskapsindeks (NVI)*. Våre synspunkter er formet i dialog med styret for *Frida*, som for tiden også ledes av NTNU. For ordens skyld vil vi likevel understreke at vår høringsuttalelse her er uttrykk for NTNU-ledelsens posisjon og formelt uavhengig av styret i *Frida*.

Departementet ber om tilbakemelding på så vel vurderinger som konklusjoner i rapporten. Vår uttalelse er delt i en generell og en spesiell del, der den siste kommenterer de spesifikke anbefalingene rapporten gir.

Generelle merknader

NTNU støtter prinsipielt forslaget om å etablere et nasjonalt system for vitenskapelig publisering i de forskningsutførende sektorene. Som breddeuniversitet har NTNU forskningssamarbeid med institusjoner innen alle sektorer, og det foregår utstrakt sampublisering. Et enhetlig system som forenkler registrering, dokumentasjon og statistikkproduksjon uten å kompromittere datakvalitet, er i tråd med våre ønsker. Vi mener rapporten i så måte er grundig og balansert, og et godt utgangspunkt for videre arbeid.

NTNU er også tilfreds med anbefalingen om å legge *Frida* til grunn for utviklingen av NVI, både fordi *Frida* etter hvert er blitt et hensiktsmessig verktøy og fordi vi har brukt store ressurser på å utvikle og implementere systemet. Både våre vitenskapelig ansatte og administrativt personell er nå i stor grad fortrolige med grensesnitt og rutiner, og det ville være uklokt og ressursødende å innføre et nytt og annerledes datasystem nå. Vi tror tvert imot suksessen for NVI langt på vei er avhengig av at forskerne opplever overgangen som sømløs.

Det er et gjennomgående tema i rapporten at en nasjonal database kan og skal gi grunnlag for mye mer statistikk, bibliometriske studier og "forskning om forskning". NTNU ser at slike muligheter

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Seniorrådgiver
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Hovedbygget Høgskoleringen 1 7034 Trondheim	+ 47 73 59 80 11 Telefaks + 47 73 59 80 90	Thor Bjørn Arlov Tlf: + 47 73 59 81 23

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

vil finnes og er ikke imot at de utnyttes, men vil understreke at hovedformålet med NVI må være et annet – kvalitetssikret registrering og dokumentasjon av institusjonenes vitenskapelige publisering.

NTNU oppfatter ikke utredningen som uttømmende når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser. Det er mange usikre faktorer knyttet til brutto kostnader ved å etablere NVI, til finansiering og kostnadsfordeling, slik rapporten også peker på. Mye vil avhenge av hvilken organisasjonsform som velges. All erfaring med innføring av nye IT-systemer viser at det er lett å undervurdere kostnader og ressursbehov, og NTNU kan ikke uten videre gå god for de anslag som er gjort. Vi legger imidlertid til grunn at universitetene ikke får høyere kostnader forbundet med NVI enn vi har med vårt nåværende system.

Rapportens anbefalinger

Nedenfor er NTNUs kommentarer til de enkelte hovedanbefalinger i rapporten.

1. *Arbeidsgruppen anbefaler at det etableres en felles database for dokumentasjon av vitenskapelig publisering i Norge. Databasen skal i første omgang kunne benyttes av universiteter og høyskoler og av institusjoner i instituttsektoren og i helsesektoren. Databasen og de organisatoriske og administrative systemene rundt denne benevnes Norsk vitenskapsindeks (NVI).*

NTNU støtter anbefalingen og mener *Norsk vitenskapsindeks (Norwegian Science Index)* er en hensiktsmessig benevnelse.

2. *Arbeidsgruppen anbefaler at alle forskningsinstitusjoner med finansiering knyttet til indikatorer for vitenskapelig publisering skal ta i bruk NVI. Andre forskningsinstitusjoner bør også registrere vitenskapelige publikasjoner i databasen.*

NTNU støtter klart første ledd; dersom NVI skal være representativ og troverdig, må alle resultatfinansierte institusjoner ta i bruk systemet. Andre ledd representerer vel helst et fromt ønske som vi for så vidt kan slutte oss til.

3. *Arbeidsgruppen anbefaler at Norsk vitenskapsindeks inngår i et nasjonalt system for forskningsinformasjon med flere formål enn å dokumentere vitenskapelig publisering. Dette systemet bør også ha informasjon om bl.a. forskere, grupper, prosjekter og andre forskningsresultater. Systemet bør tjene informasjonsformål både innad og utad i forskningen.*

NTNU støtter anbefalingen, men med forbehold om en trinnvis utvidelse av funksjonalitet. Vi mener dokumentasjon av publisering må ha høyeste prioritet på kort sikt. Et omfattende nasjonalt informasjonssystem vil trolig kreve større utviklingsressurser enn det rapporten legger opp til. Inntil videre tjener *Frida* og *Forskdok* institusjonenes behov på dette området.

4. *Arbeidsgruppen anbefaler at alle forskningsinstitusjoner tar i bruk det nasjonale systemet for forskningsinformasjon til å informere om egen forskning så snart funksjonaliteten tilfredsstillende institusjonens behov.*

Se vår kommentar til 3, over. Det er vel svært sannsynlig at systemet vil bli tatt i bruk "(...) så snart funksjonaliteten tilfredsstillende institusjonens behov." Spørsmålet er om dette på et tidspunkt skal være obligatorisk; NTNU stiller seg tvilende til behovet for det.

5. *Arbeidsgruppen anbefaler at Norsk vitenskapsindeks og det nasjonale systemet for forskningsinformasjon bygger på en omstrukturering og videreutvikling av det eksisterende systemet Frida som i dag er organisert som et nasjonalt samarbeidstiltak eid av de fire breddeuniversitetene.*

NTNU støtter anbefalingen sterkt, jf. vår generelle kommentar. Vi forutsetter at *Frida* blir lagt til grunn, slik arbeidsgruppen går inn for. Det innebærer blant annet at institusjonene kan beholde kontrollen lokale data samtidig som globale data gjøres tilgjengelig for NVI. Det betyr også at grensesnittet for brukerne kan videreutvikles innenfor kjente rammer.

6. *Det legges til grunn for anbefalingen at Norsk vitenskapsindeks har muligheter for kvalitetssikring og innsyn på tvers av institusjoner, og at vitenskapelige publikasjoner som er resultat av sampublisering kun registreres en gang. Publikasjoner skal kunne identifiseres unikt. Publikasjoner skal kunne knyttes til institusjoner uavhengig av ansettelsesforhold.*

NTNU støtter anbefalingen. Engangs registrering av fellespublikasjoner har vært et sterkt ønske lenge og bør realiseres i ett nytt system. Dette forutsetter også kvalitetssikringsrutiner på tvers av institusjoner, mens innsyn på tvers allerede i stor grad ivaretas i *Frida*.

7. *Norsk vitenskapsindeks skal understøtte den enkelte institusjons ansvar for kvaliteten på egne data.*

NTNU støtter anbefalingen og forutsetter at det vil komme felles, utvetydige nasjonale retningslinjer for registrering av publikasjoner.

8. *Arbeidsgruppen foreslår at det utarbeides en forskrift til § 2 i Lov om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå for å sikre at samtlige institusjoner får plikt til å gi bibliografiske referanser og opplysning om institusjonstilknytning som er nødvendige for å sikre funksjonaliteten til Norsk vitenskapsindeks.*

NTNU ser det som departementets ansvar å vurdere behovet for eventuelle lovendringer for å sikre avlevering av data.

9. *Arbeidsgruppen foreslår at det etableres et nytt nasjonalt forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet som får ansvaret for å etablere, drifte og utvikle det nasjonale systemet for forskningsinformasjon. I starten prioriteres etablering, drift og utvikling av en felles database for informasjon om vitenskapelig publisering, Norsk vitenskapsindeks.*

Som nevnt mener NTNU at rapporten ikke er uttømmende når det gjelder organisering. Flere modeller er tenkelige; ulike organiseringsformer er allerede i bruk i de forskjellige sektorene. Fra vårt ståsted er det sentrale at organisasjonen er ressurseffektiv, kompetent og har tilstrekkelig nærhet til de institusjonene den skal tjene. Vi forutsetter at universitetet ikke belastes med større kostnader enn vi har med dagens system.

10. Arbeidsgruppen anbefaler at Kunnskapsdepartementet inngår avtale med Universitetet i Oslo om drift av det nasjonale systemet for forskningsinformasjon i samsvar med § 1-4 nr. 4 i lov om universiteter og høyskoler, slik at det nye forvaltningsorganet kan dra nytte av etablert kompetanse.

Med utgangspunkt i vår erfaring med *Frida*, mener NTNU dette er hensiktsmessig og støtter anbefalingen.

11. Det forutsettes at departementet utarbeider egne vedtekter for forvaltningsorganet der organets faglige uavhengighet fremgår. Vedtektene må også regulere sammensetningen av styret som forutsettes oppnevnt av KD.

NTNU støtter anbefalingen.

12. De tre forskningsutøvende sektorer må være likeverdig representert i styret. Styret får ansvaret for den faglige virksomhet ved forvaltningsorganet og for de administrative oppgaver som er lagt til organet.

NTNU støtter andre ledd uten forbehold. Når det gjelder "likeverdig" representasjon av sektorene, legger vi til grunn at det er et rimelig forhold mellom vitenskapelig produksjon og innflytelse i styret, uten at det trengs matematisk fordeling av styreplasser.

13. Arbeidsgruppen forutsetter at det inngås en egen avtale mellom Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet om etatsstyring av forvaltningsorganet.

NTNU ser det som de nevnte departementenes ansvar å avgjøre dette spørsmålet, men forutsetter at den nye enheten bare trenger å forholde seg til ett overordnet departement.

14. Arbeidsgruppen foreslår at det gis direkte bevilgning over statsbudsjettet hvert år til dekning av etablerings- og driftskostnader til en felles database for informasjon om vitenskapelig publisering, Norsk vitenskapsindeks. Arbeidsgruppen forutsetter at styret må vurdere om andre produkter og tjenester innenfor det nasjonale systemet for forskningsinformasjon skal betales direkte fra brukerne, eller om det vil være mulig å få finansiering over statsbudsjettet.

NTNU mener at kostnads- og finansieringsspørsmål ikke er tilstrekkelig utredet til at vi kan ta stilling til spørsmålet nå. Finansiering gjennom direkte bevilgning over statsbudsjettet er åpenbart én mulighet, brukerfinansiering basert på en andelsmodell en annen. Man kan også se for seg

kombinasjonsløsninger der for eksempel nasjonale, tversgående oppgaver finansieres ved sentral bevilgning. Omstrukturering av *Frida* som grunnlag for NVI er en slik oppgave som krever spesielle midler; det er ikke rimelig at de fire eieruniversitetene bærer disse kostnadene på vegne av alle institusjoner i de tre sektorene. Vi vil anta at det samme gjelder kostnader *Forskdok*-brukerne får ved overgang til et nytt system.

Med hilsen

Astrid Lægreid
Prorektor for forskning og nyskaping

Thor Bjørn Arlov
Seniorrådgiver